

Śmierć i żałoba w życiu dziecka

Materiały online za lata 2000-2021

Fragmenty z prac zbiorowych

1. **RUMAN, Natalia**

Pomoc rodziny i szkoły dziecku przeżywającemu żałobę : refleksje o śmierci / Natalia Ruman // W: Dziecko w świecie innowacyjnej edukacji, współdziałania i wartości. T. 2 / redakcja Urszula Szuścik, Beata Oelszlaeger-Kosturek. - Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2014. - S. 163-178. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://rebus.us.edu.pl/handle/20.500.12128/3793>

2. **Stres** sytuacji żałoby doświadczanej przez dzieci i młodzież : analiza psychologiczna procesu radzenia sobie / Elżbieta Januszewska, Andrzej Januszewski // W: Psychologiczne aspekty doświadczania żałoby / Stanisława Steuden, Konrad Janowski. - Lublin : Wydawnictwo KUL, 2009. - S. 67-89. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: https://documen.site/download/stres-aoby_pdf

3. **Żałoba** dziecka : formy pomocy i wsparcia / ks. Andrzej Gretkowski, Tomasz Kruszewski // W: Wielowymiarowy obraz współczesnej rodziny / redakcja naukowa Janusz Bielski. - Pułtusk : Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, 2015. - S. 163-184. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu:

https://www.researchgate.net/profile/Dominika-Bartoszak/publication/354566925_The_sense_of_coherence_in_mothers_of_children_with_intellectual_disabilities_as_a_factor_determining_the_relationship_between_a_mother_and_a_child/links/614061547ef54f72b5b54b3a/The-sense-of-coherence-in-mothers-of-children-with-intellectual-disabilities-as-a-factor-determining-the-relationship-between-a-mother-and-a-child.pdf#page=165

Artykuły

4. Doświadczanie żałoby przez osoby młode : wybrane zagadnienia / Justyna Kurtyka-Chałas // Studia nad Rodziną. - 2016, nr 2, s. 141-161. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu:

https://snr.wsr.uksw.edu.pl/sites/default/files/u7/SnR_2016-2.pdf#page=141

5. Dziecko po śmierci rodzica lub innej znaczącej osoby / Katarzyna Stachnik, Aleksandra Kotlińska-Lemieszek // Medycyna Paliatywna. - 2018, nr 4, s. 184-190. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu:

<https://www.termedia.pl/Czasopismo/-59/pdf-35952-10?filename=Dziecko%20po%20smierci%20rodzica.pdf>

6. Dziecko w żałobie : przegląd wybranych podejść teoretycznych / Aneta Borucka-Iwańska, Zofia Dołęga // Psychologia Rozwojowa. - 2017, nr 2, s. 9-26. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu:

<https://www.ejournals.eu/pliki/art/11911/pl>

7. Dziecko wobec doświadczeń wynikających ze śmierci i umierania : analiza opinii osób młodych / Lucyna Sochocka, Elżbieta Krajewska-Kułąk, Andrzej Guzowski // Medycyna Paliatywna. - 2015, nr 4, s. 256-267. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://docplayer.pl/196468385-Dziecko-wobec-doswiadczen-wynikajacych-ze-smierci-i-umierania-analiza-opinii-osob-mlodych.html>

8. Dziecko wobec śmierci : jak dzieci opisują doświadczanie utraty bliskiej osoby? / Elżbieta Zdankiewicz-Ścigała, Magdalena Herda, Ewa Odachowska // Psychologia Wychowawcza. - 2018, nr 13, s. 25-38. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/896527>
9. Dziecko wobec śmierci osób najbliższych : próba analizy przeżyć dzieci po śmierci ojca / Sylwia Wierzchowska, Władysław Szewczyk // Studia nad Rodziną. - 2000, nr 2, s. 143-170. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: [https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_nad_Rodzina/Studia_nad_Rodzina-r2000-t4-n2_\(7\)/Studia_nad_Rodzina-r2000-t4-n2_\(7\)-s143-170/Studia_nad_Rodzina-r2000-t4-n2_\(7\)-s143-170.pdf](https://bazhum.muzhp.pl/media/files/Studia_nad_Rodzina/Studia_nad_Rodzina-r2000-t4-n2_(7)/Studia_nad_Rodzina-r2000-t4-n2_(7)-s143-170/Studia_nad_Rodzina-r2000-t4-n2_(7)-s143-170.pdf)
10. Dzisiaj oswoimy śmierć : tanatopedagogiczna literatura adresowana do dzieci na współczesnym polskim rynku książki / Igor Borkowski // Bibliotheca Nostra. - 2016, nr 1, s. 10-22. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://www.sbc.org.pl/dlibra/doccontent?id=250775>
11. Oswajanie z przemijaniem : temat śmierci we współczesnej literaturze dla dzieci : terapeutyczne walory wybranych powieści / Anna Józefowicz // Dziecko Krzywdzone. - 2016, nr 3, s. 152-169. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://bibliotekanauki.pl/articles/499093>
12. Próba adaptacji programu terapeutycznego dla dzieci doświadczających traumatycznej lub powikłanej żałoby / Zofia Dołęga, Aneta Borucka-Iwańska // Czasopismo Psychologiczne. - 2016, nr 2, s. 307-315. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <http://www.czasopismopsychologiczne.pl/files/articles/2016-22-prba-adaptacji-programu-terapeutycznego-dla-dzieci-dowiadczejcych-traumatycznej-lub-powikanej-aoby.pdf>
13. Przeżywanie żałoby przez dzieci / Anna Korlak-Lukasiewicz // Rocznik Lubuski. - 2013, nr 2, s. 119-130. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-299b45b3-1af8-4315-9499-4ca0d8eadaab/c/RL_T39_2_Korlak-Lukasiewicz.pdf
14. Śmierć i żałoba w rodzinie : oddziaływania terapeutyczne / Bernadetta Janusz, Lucyna Drożdżowicz // Psychoterapia. - 2013, nr 2, s. 45-54. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/handle/item/132951>
15. Śmierć jako wydarzenie trudne w życiu dziecka / Monika Dacka // Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin-Polonia Sectio J. - 2021, vol. 34, s. 181-198. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://journals.umcs.pl/j/article/download/11854/9450>
16. Wpływ nieprzeżytej żałoby w rodzinie na funkcjonowanie i rozwój dziecka / Bernadetta Janusz, Lucyna Drożdżowicz // Psychiatria Polska. - 2013, nr 5, s. 865-873. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/131850/janusz_drozdowicz_wplyw_nieprzezytej_zaloby_w_rodzynie_na_funkcjonowanie_i_rozwoj_dziecka_2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y
17. Żałoba u dziecka / Monika Biedrzycka-Gładka // Edu-wsparcie : czasopismo elektroniczne Biblioteki Pedagogicznej w Ciechanowie. - 2016, nr 6, s. 19-23. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: https://www.bpplonsk.edu.pl/attachments/article/239/eduwsparcie_nr6.pdf#page=23

Strony WWW

1. Dzieci w żałobie / Renata Durda // Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://psychologia.edu.pl/czytelnia/129-by-rodzicem/1429-dzieci-w-zalobie-renata-durda.html>
2. Dzieci w żałobie : nie zawsze potrafią mówić o tym, co czują / Milena Pacuda ; rozmawia Katarzyna Pruszkowska // Interia. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://wydarzenia.interia.pl/autor/katarzyna-pruszkowska/news-dzieci-w-zalobie-nie-zawsze-potrafia-mowic-o-tym-co-czuja,nld,1913956>
3. Gdy umrze mama lub tata : jak pomóc dziecku przejść traumę po śmierci bliskiej osoby / Joanna Jeżak, Wojciech Musiał // Juniorowo. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://www.juniorowo.pl/umrze-mama-lub-tata-pomoc-dziecku-przejsc-traume-smierci-bliskiej-osoby/>
4. Jak pomóc dziecku po stracie, czyli wspierające działania rodziców i nauczycieli / Magdalena Bucior // Librus Portal. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://portal.librus.pl/artykuly/jak-pomoc-dziecku-po-stracie-czyli-wspierajace-dzialania-rodzicow-i-nauczycieli>
5. Jak rozmawiać z dzieckiem o śmierci? // Małe Charaktery. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://www.malecharaktery.pl/artikul/jak-rozmawiac-z-dzieckiem-o-smierci>
6. Jak rozmawiać z dzieckiem o śmierci? : unikaj tych błędów / Alicja Bartosiak // Radio ZET Zdrowie. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://zdrowie.radiozet.pl/Psychologia/Relacje/Jak-rozmawiac-z-dzieckiem-o-smierci>
7. Jak rozmawiać z dzieckiem o śmierci i nie popełnić błędu? / Katarzyna Oleksik // Dzień Dobry TVN. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://dziendobry.tvn.pl/zdrowie/psychologia/kiedy-zabrac-dziecko-na-cmentarz-i-porozmawiac-o-smierci-5466361>
8. Jak wspierać dziecko w żałobie? // TUMBO pomaga. Fundacja Hospicyjna. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://www.tumbopomaga.pl/kategoria-dla-rodzicow-i-opiekunow/539-jak-wspierac-dziecko-w-zalobie>
9. Prawa dzieci i młodzieży w żałobie // TUMBO pomaga. Fundacja Hospicyjna. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://www.tumbopomaga.pl/kategoria-dla-rodzicow-i-opiekunow/570-prawa-dziecka-w-zalobie>
10. Przeżywanie żałoby przez dziecko powyżej pięciu lat i poniżej ośmiu lat / Anna Putro, Katarzyna Proć, Barbara Smolik // SARCOMA. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://www.sarcoma.pl/psychoonkologia/przebieg-osierocenia-reakcje-dzieci/przezywanie-zaloby-przez-dziecko-powyzej-pieciu-lat-i-ponizej-osmiu-lat/>
11. Różne poziomy wsparcia ucznia w żałobie // TUMBO pomaga. Fundacja Hospicyjna. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://www.tumbopomaga.pl/kategoria-dla-nauczycieli/560-rozne-poziomy-wsparcia-ucznia-w-zalobie>
12. Śmierć bliskiej osoby // TUMBO pomaga. Fundacja Hospicyjna. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: https://www.tumbopomaga.pl/images/pdf/Mlodziez_Smiercbliskiejosoby_a.pdf
13. Trudny temat : śmierć i żałoba : jak je rozumieć i o nich rozmawiać z dużymi i małymi dziećmi? / Katarzyna Nowak - Ledniowska // Kraków Pomaga. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://krakowpomaga.pl/trudny-temat-smierc-i-zaloba-jak-je-rozumiec-i-o-nich-rozmawiac-z-duzymi-i-malymi-dziecmi/>

14. Wiek a żałoba dziecka // TUMBO pomaga. Fundacja Hospicyjna. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: <https://www.tumbopomaga.pl/kategoria-dla-rodzicow-i-opiekunow/614-wiek-a-zaloba-dziecka>
15. Żałoba/śmierć przeżywana przez dziecko / dr Natalia Maria Ruman // Encyklopedia Dzieciństwa. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: https://encyklopediadziecinstwa.pl/index.php/%C5%BBa%C5%82oba/%C5%9Bmier%C4%87_prze%C5%BCywana_przez_dziecko
16. Żałoba dzieci i młodzieży : poradnik dla nauczycieli // TUMBO pomaga. Fundacja Hospicyjna. [Dostęp 22.04.2022]. Tryb dostępu: https://www.tumbopomaga.pl/images/pdf/Nauczyciele_zalobadzieci_a.pdf

Opracowanie
Marzena Jarocka
(22.04.2022.2021)

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Biblioteka Pedagogiczna im. gen. bryg. prof. Elżbiety Zawackiej w Toruniu
jest Instytucją Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego